

2. Цивільний процесуальний кодекс України: закон України від 18 березня 2004 року № 1618-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2004, № 40-41, 42, ст.492.

3. Павлова Ю. С. Електронний документ як джерело доказів у цивільному процесі: дис.... канд. юрид. наук: 12.00.03. Одеса, 2019. 239 с.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Бут І. О.

Соловей Вікторія Вікторівна

*студентка 2-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

МЕДІАЦІЯ ЯК МОЖЛИВІСТЬ ВРЕГУЛЮВАННЯ СПОРУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Аналіз нещодавніх подій, зокрема коронавірусне захворювання COVID-19 та війна України з Росією дають підстави вважати, що все більше людей стикаються з проблемою завантаженості судів. Ці виклики предстали перед Україною, що свідчить про необхідність вирішувати конфлікти швидко, без зайвих витрат та псування нервів. Існують альтернативні способи врегулювання спорів, які допомагають вирішити цю проблему, однак не всі знають про таку можливість.

Так, одним із видів позасудового вирішення спорів є медіація, а її активне впровадження позитивно впливатиме на судову систему, враховуючи той факт, що присутні всі умови для застосування процедури альтернативного вирішення спорів, що дозволить у подальшому скоротити фінансові витрати сторін, зменшити завантаженість судів, налагодити комунікацію між сторонами та обрати той варіант рішення, який задовольнить інтереси та потреби обох учасників спору [1].

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про медіацію» медіація – це позасудова процедура, яка є добровільною, конфіденційною та структурованою та за її проведення сторони намагаються врегулювати спір або запобігти його виникненню шляхом переговорів з безпосередньою участю медіатора (посередників) [2]. Виходячи з цієї дефініції, можна виокремити основні принципи медіації:

1. Добровільність, зокрема цей принцип передбачає те, що сторони можуть припинити процедуру медіації у будь-який час і їм не

доведеться нести відповідальність за це, адже цей процес є добровільним.

2. Конфіденційність, що є основою процесу медіації та тим, що відрізняє його від інших способів врегулювання спору, адже він не є публічним та сторони можуть бути впевнені у тому, що інформація, яка стала відома під час процесу не буде розповсюджена.

3. Нейтральність, неупередженість і незалежність медіатора, які відіграють важливе значення під час процесу медіації, зокрема медіатору категорично заборонено бути прихильником якоїсь зі сторін, бути упередженим та вирішувати спір, виходячи з власних інтересів. Необхідно відмітити, що сторони можуть обрати іншого посередника, а у разі виникнення думок щодо неможливості проведення процесу неупереджено, медіатор повинен припинити процес.

4. Самовизначеність сторін передбачає, що сторони впливають на хід процесу і повністю контролюють прийняття рішення. Цей принцип відрізняє медіацію від судового процесу, в якому рішення приймає суддя.

5. Рівність сторін, що закріплює положення про те, що сторони мають рівні права при проведенні медіації. Нагадаємо, що учасниками медіації, які мають дотримуватися своїх прав та обов'язків, є: медіатор (медіатори), сторони медіації, представники сторін, перекладач, експерт та інші особи, які можуть бути залучені сторонами за домовленістю [3, с. 578 – 582].

Проаналізувавши вказані принципи можна зробити висновок, що медіація має вагомі переваги над іншими способами врегулювання спорів. Так, після перемоги України у війні з Росією перед громадянами, чий права було порушено, постає проблема надмірної завантаженості судів, що супроводжуватиметься низкою інших складнощів: судові витрати, тривалість судового процесу, прийняття рішення без можливості вплинути на нього та інші. Вважаємо за необхідне проінформувати населення про існування такого виду позасудового вирішення спорів як медіація, адже не всі знають про таку можливість, тому відразу йдуть до суду. Яскравим прикладом буде справа №910/18195/17 від 16 жовтня 2018 року, зокрема Київська кондитерська корпорація «Roshen» подала позов проти ТОВ «Київський БКК» до суду про визнання недійсним патенту на промисловий зразок «Упакування для торта «Казковий ключик»», який за елементами упаковки торта (у вигляді листя каштанів і червоної стрічки з золотими

ми написами) схожий на упаковку торта «Золотий ключик» від корпорації «Roshen» [4]. Після довгих років спору сторони все ж таки уклали мирову угоду та сплатили судовий збір. Доцільно відмітити, що провівши медіацію, сторони змогли б зекономити гроші та час.

Підтверджуючи думку про актуальність медіації під час війни, пропонуємо розглянути головні переваги медіації перед судовим процесом та іншими способами позасудового врегулювання спорів:

1. Економія часу, зокрема термін проведення медіації чітко не встановлений, бо кожна справа потребує особистого підходу, однак набагато швидший, ніж судовий процес, який може тривати роками.

2. Конфіденційність. Як вже було зазначено, цей елемент відіграє важливу роль, адже інформація та документи, які були надані медіатору в процесі медіації не можуть бути розголошені, а також без дозволу сторони, яка надала таку інформацію, медіатор не може повідомити її іншій стороні.

3. Ефективне виконання рішення, яке було прийняте. Звісно, що сторони охоче будуть виконувати той вердикт, який винесено, враховуючи інтереси сторін.

4. Збереження стосунків, адже медіатори допомагають сторонам налагодити комунікацію, що відрізняється від судового процесу, де сторони «забруднюють» репутацію одне одного, аби рішення було прийняте на їхню користь.

5. Є можливість звернутися до суду у разі неналежного чи невиконання угоди за результатами медіації.

6. Та інші прерогативи процесу медіації [5].

Підсумовуючи, варто зазначити, що медіація як можливість врегулювання спору в умовах воєнного стану відіграє важливу роль, адже дозволяє економити час та гроші, впливати на результат, залишити розгляд конфіденційним, зберегти відносини з партнером та має багато інших переваг, тому необхідно проінформувати осіб про таку можливість, що суттєво знизить завантаження судів та позитивно вплине на розвиток альтернативних способів вирішення спорів в Україні.

Список використаних джерел

1. Медіація як перспективний спосіб вирішення конфліктів. *LexInform: Правові та юридичні новини, юридична практика, коментарі*. URL: <https://lexinform.com.ua/podii/mediatsiya-yak-perspektyvnyj-sposib-vyrishennya-konfliktiv/>

2. Про медіацію : Закон України від 16.11.2021 р. № 1875-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>

3. Сулейманова С. Р. Основні принципи медіації / С. Р. Сулейманова // Наука та суспільне життя України в епоху глобальних викликів людства у цифрову еру (з нагоди 30-річчя проголошення незалежності України та 25-річчя прийняття Конституції України) : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 21 трав. 2021 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. – Т. 2. – С. 578-582.

4. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 16.10.2018 р. у справі № 910/18195/17. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/77181466>

5. Переваги проведення медіації у сімейних спорах. URL: <https://www.legalaid.gov.ua/publikatsiyi/perevagy-provedennya-mediatsiyi-u-simejnyh-sporah/>

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Сулейманова С. Р.

Яцута Яна Миколаївна

*студентка 3-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРОЦЕСУАЛЬНІ СТРОКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Відповідно до ст. 2 Цивільного процесуального кодексу України «своєчасний розгляд і вирішення цивільних справ є одним із основних завдань цивільного судочинства» [1]. Цьому завданню разом з іншими покликані слугувати й процесуальні строки, які встановлюються судом або законом для здійснення тих або інших процесуальних дій.

У Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод статтею 6 гарантується право кожній фізичній або юридичній особі на розгляд судом справи упродовж розумного строку [2].

Проте, дотримання розумності строків у деяких випадках є неможливим, що викликає суттєві труднощі і ускладнює ефективність судового розгляду.

У зв'язку з введенням 24 лютого 2022 року в Україні воєнного стану вкрай складно повноцінно забезпечити право осіб на судовий захист.